

Ett av en kommun utfärdat s.k. avstängningsmeddelande har, eftersom det inneburit krav på abonnenten att utöver va-avgifter betala avfallshämningsavgifter för att undgå vattenavstängning, ansetts inte ge kommunen rätt att stänga av vattnet varför kommunens krav på ersättning för avstängning inte har bifallits. Även fråga om skyldighet att betala avgift för uppskattad förbrukning efter avstängning.

Bakgrund:

GB äger fastigheten Höganäs Svanebäck 1:538 som är belägen inom verksamhetsrådet för Höganäs kommuns allmänna vatten- och avloppsanläggning.

Yrkanden:

Kommunen yrkade förpliktande för GB att till kommunen betala 4 290 kr 75 öre.

GB medgav att betala 1 733 kr 59 öre men bestred yrkandet i övrigt.

Kommunen:

Kommunen debiterar varannan månad GB för vatten- och renhållningstjänster på gemensam faktura. GB har inte betalat några fakturor för vatten och renhållning för år 2010 och har inte heller inkommit med några avläsningskort för vattenförbrukningen. Kommunen stängde därför av vattnet till fastigheten den 29 april 2010. GB har inte tidigare invänt mot va-debiteringarna, men däremot mot renhållningsavgifterna som är föremål för prövning i Helsingborgs tingsrätt. Han har i brev till kommunens tekniska förvaltning den 5 april 2010 uppgett att han är villig att betala enbart för vattenförbrukningen, dock utan att några sådana betalningar ännu kommit kommunen tillhanda. – Den uppskattade normalförbrukningen i GBs fall uppgår till fem kubikmeter vatten per månad. Utöver den rörliga förbrukningen debiteras på varje faktura även en fast brukningsavgift. – När fakturan nr 431229 med förfallodag den 1 februari 2010 inte betalades, sände kommunen den 10 februari 2010 ut ett inkassokrav och därefter, den 22 mars 2010, ett meddelande av vilket det framgick att vattnet skulle stängas av den 29 april 2010 om fakturan inklusive kravavgifter inte var betald dessförinnan. När ingen betalning inkom stängdes vattnet av den 29 april. Efterföljande fakturor är också obetalda. Den 20 augusti 2010 ansökte kommunen om betalningsföreläggande mot GB som denne bestred, bland annat med hänvisning till att han inte fått några ytterligare fakturor efter nr 431229, vilket kommunen tillbakavisar. GB har tillsänts såväl fakturor som inkassokrav vilka inte i något fall har kommit i retur. – Att kommunen inte sänder ut separata fakturor för vatten och renhållning beror på det skulle fördyra fakturahanteringen. Om GB inte velat betala renhållningsavgifterna har inget hindrat honom att betala den del av räkningen som avsett vatten och avlopp. – De fakturor som sänts ut efter vattenavstängningen omfattar, bortsett från renhållningsavgiften, en fast grundavgift samt en debitering för preliminärt uppskattad dricksvattenförbrukning. Den senare posten kommer att korrigeras när GB sänder tillbaka ett ifyllt exemplar av något av de självavläsningskort som tillställts honom den 3 februari 2010 och 8 februari 2011. – Kraven i målet är hänförliga till följande fakturor:

- nr 431229, avseende månaderna december 2009 och januari 2010, varav 890 kr 79 öre avser vattentjänster, förfallen till betalning den 1 februari 2010,

- nr 442559, avseende månaderna februari och mars 2010, varav 842 kr 80 öre avser vattentjänster, förfallen till betalning den 31 mars 2010,
- nr 453885, avseende månaderna april och maj 2010, varav 866 kr 8 öre avser vattentjänster, förfallen till betalning den 31 maj 2010, samt
- nr 465403, avseende månaderna juni och juli 2010, varav 1 691 kr 8 öre avser vattentjänster, förfallen till betalning den 30 juli 2010,

Fastighetsägaren:

Han har aldrig ifrågasatt att han fått del av fakturan nr 431229. Dock anmälde han före förfallodagen att det förelåg fel i räkningen avseende den samtidigt fakturerade renhållningstjänsten, men utan att kommunen vare sig svarat eller vidtagit rättelse. Felet består i att det varken förekommer någon sophämtning från hans fastighet eller finns några hushållssopor att hämta. Tvisten om renhållningsavgifterna ligger numera i tingsrätten. Han begärde genom en skrivelse till kommunen den 5 april 2010 att vattentjänsterna skulle faktureras separat. Kommunen har inte svarat honom eller gått honom till mötes. Av vad kommunen självt anført i målet framgår dock att man fått del av hans framställan. – Kommunens till synes olagliga åtgärd att stänga av vattnet till fastigheten är fråga om utpressning, trakasseri, olaga särbehandling och sabotage. Tilltaget innebär fara för ödeläggelse i händelse av eldsvåda. Avstängningen innebär dessutom risk för skador på fastighetens egna installationer, för vilka kommunen är ersättningsskyldig. Avstängningen genomfördes utan att han dessförinnan underrättats om åtgärden. Genom avstängningen har kommunen sagt upp leveransavtalet, varför faktureringen haft att upphöra från och med avstängningsdagen. – För tiden före avstängningen har själva vattendebiteringen inte varit tvistig. Den förbrukningen har debiterats med 890 kr 79 öre respektive 842 kr 80 öre, och de beloppen motsätter han sig alltså inte att betala. De fakturor som kommunen säger sig ha sänt ut efter avstängningen kan misstänkas för blufffakturor. Beträffande de senare fakturorna gäller att nr 465403 omfattar löpande förbrukning om 155 kr 81 öre för tiden efter avstängningen. Kravet i den del som rör vatten och avlopp, enligt faktura nr 453885, om 866 kr 8 öre, ska krediteras honom. Vidare anser han att kommunens avgift för att stänga av vattnet är orimligt hög samt att kommunen, den dag man åter ställer på vattnet, inte har rätt att ta ut eventuell avgift för den åtgärden. Dessutom är den årliga grundavgiften om 4 250 kr alltför hög. Han vill att kommunen redogör för sina hittillsvarande åtgärder och att samtliga kända fakturor som tillställts honom redovisas, punkt för punkt. – Kommunen har genom sina medarbetare förstört hans bil. I samband med händelsen har en mängd saker stulits ur fordonet. Kommunen är ersättningsskyldig för den uppkomna skadan.

Va-nämnden yttrade:

GB har inte bestritt kravet för tiden fram till vattenavstängningen den 29 april 2010. Bestridandet gäller tiden därefter och omfattar bl.a. begärd ersättning för avstängningen. GB har åberopat följande huvudsakliga grunder för sin inställning.

- Eftersom renhållningsavgifterna är tvistiga och föremål för prövning i domstol har han skriftligen begärt hos kommunen att få vattentjänsterna fakturerade separat från renhållningstjänsterna. Eftersom så inte skett har han ingen skyldighet att betala.

- Avstängningen har inneburit att leveransavtalet om vatten och avloppstjänster sagts upp, varför kommunens rätt att fakturera upphört från och med avstängningsdagen.
- Avstängningen är olaglig.
- Avstängningsavgiften är för hög.
- Den årliga grundavgiften är för hög.

Va-nämnden gjorde följande bedömning.

Något krav på fakturering i särskild ordning har inte föreskrivits. Huruvida det har varit en klar fordran kan ha betydelse för möjligheten att få ersättning för inkassokostnader m.m. eller för ränta. Sådana krav finns dock inte i detta mål.

Enligt lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster, vattentjänstlagen, åligger det huvudmannen för en allmän va-anläggning att låta varje fastighetsägare inom anläggningens verksamhetsområde bruka anläggningen om fastighetens behov av anordningar för vattenförsörjning och avlopp inte med större fördel kan tillgodoses på annat sätt. Det betyder att huvudmannen är skyldig att ge anläggningen en sådan kapacitet att varje bruksberättigad fastighet när som helst kan nyttja anläggningen fullt ut. Erfarenhetsmässigt utgörs också kostnaderna för va-verksamheten till alldeles övervägande del av fasta kostnader för att hålla anläggningen tillgänglig för brukarkollektivet. Dessa kostnader är i stort sett oberoende av hur mycket den enskilde abonnenten förbrukar.

En fastighets nytta av den allmänna va-anläggningen anses i första hand bestå av att anläggningen står till fastighetens förfogande när helst det uppstår behov av vatten- och avloppstjänster. Anläggningen måste dimensioneras efter detta behov och det är främst för denna tillgänglighet som fastighetsägaren betalar bruksavgifter.

Utredningen ger inte stöd för att den nu aktuella grundavgiftens storlek (drygt 4 000 kr per år) skulle vara oskäligt hög.

Parterna är ense om att kommunen vid tidpunkten för avstängningen hade en obetald fordran på GB. Närmare bestämt var det två fakturor som då inte var betalda. De avsåg dock endast till del va-avgifter. Härutöver omfattade fakturorna även avgifter för avfallshämtning. Den första fakturan avsåg avgifter för december 2009-januari 2010 och den andra för februari-mars 2010. I det avstängningsmeddelande som kommunen har gett in kopia av till Va-nämnden anges att kommunen har ett krav på betalning av den först nämnda fakturan samt kravavgifter. Beloppet uppgår till 1 560 kr. Av detta avser 890 kr 79 öre va-avgifter. Avfallshämningsavgifterna uppgick till drygt 500 kr. Resterande belopp avsåg kravavgifter. Vid tiden för avstängningen hade också nästa faktura förfallit till betalning. Av denna avsåg 842 kr 80 öre va-avgifter. Den fakturan omfattas dock inte av avstängningsmeddelandet. GB har inte ifrågasatt kommunens uppgift om att avstängningsmeddelandet har postats till dennes

bostadsadress. Han har dock uppgett att han inte erhållit någon underrättelse innan avstängningen.

GB har till grund för sitt bestridande av betalningsskyldighet bl.a. ifrågasatt avstängningens laglighet. En avstängningsåtgärd får endast genomföras under vissa i 43 § lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster, vattentjänstlagen, angivna förutsättningar.

Huvudmannen får således stänga av vattenförsörjningen till en fastighet, om

1. fastighetsägaren har åsidosatt sin skyldighet att betala en avgift eller i övrigt försummat sina skyldigheter enligt denna lag,
2. försummelsen är väsentlig,
3. avstängningen inte medför olägenhet för människors hälsa,
4. huvudmannen skriftligen har uppmanat fastighetsägaren att vidta rättelse och gett fastighetsägaren skälig tid att vidta rättelsen, och
5. fastighetsägaren trots den uppmaning som avses i 4 inte har vidtagit rättelse inom den skäliga tiden.

Av bestämmelsen framgår att endast bristande fullgörelse av skyldigheter enligt vattentjänstlagen kan utgöra grund för en avstängningsåtgärd. Avfallshämtningsavgifter kan alltså inte åberopas.

Kommunen har i avstängningsmeddelandet åberopat den första fakturan. Va-avgifterna i denna uppgick till 890 kr 79 öre. Två frågor inställer sig. Den ena frågan är om betalningsförsummelsen avseende detta belopp är en väsentlig försummelse. Vid den bedömningen ska vägas in att förseningen vid tiden för avstängningen var knappt tre månader. Den andra fråga gäller vilken betydelse det har att kommunen i avstängningsmeddelandet inkluderat krav som avser andra avgifter än va-avgifter.

Innebörden av avstängningsmeddelandet är att GB varit tvungen att, utöver va-avgifter, betala avfallshämtningsavgifter för att undgå en vattenavstängning. Redan genom att kommunen ställt detta krav föreligger en sådan brist i formkraven som innebär att kommunen inte, med stöd av det åberopade meddelandet, hade rätt att stänga av vattnet den 29 april 2010.

Kommunen är sökande i detta mål och Va-nämnden har endast att pröva kommunens krav på betalning. Den gjorda bedömningen av vattenavstängningsåtgärden får därför den följden att kommunen inte kan få ersättning för avstängningen.

Nästa fråga rör betalningsskyldigheten för tiden efter avstängningen. En avstängning bryter inte ett va-förhållande. Skyldigheten att betala fasta avgifter (t.ex. grundavgifter) faller därför inte bort. Däremot kan det konstateras att förbrukningen uppenbarligen varit noll efter avstängningen. GB är därför inte skyldig att betala för uppskattad förbrukning för tiden efter avstängningen.

Den uppskattade förbrukningen har avsett 155 kr 81 öre per tvåmånadersperiod. Beloppet har debiterats två gånger efter avstängningen. Avstängningen gjordes den 29 april 2010, d.v.s. mitt i en tvåmånadersperiod. Avdrag från

kommunens krav bör därför göras med 240 kr 10 öre (dels 84,29, 155,81 ./.
71,52 $[155,81/61 \times 28]$ från den första fakturan, dels 155,81 från den andra).

Sammanfattningsvis ska kommunen, med undantag för 240 kr 10 öre samt av-
stängningsavgiften om 825 kr, vinna bifall till sin talan.

Beslut den 23 augusti 2012, BVa 52
Mål nr Va 29/11